

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Zarządzania Europejskim Funduszem Społecznym

ANALIZA SYTUACJI SPOŁECZNO- GOSPODARCZEJ W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

Warszawa, czerwiec 2011 r.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Opracowanie:

Jarosław Izdebski

Wydział Monitorowania

Departament Zarządzania EFS

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	4
SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	5
RYNEK PRACY.....	6
SYTUACJA SPOŁECZNA.....	11
EDUKACJA I WYKSZTAŁCENIE	13
SPIS ILUSTRACJI	16

WPROWADZENIE

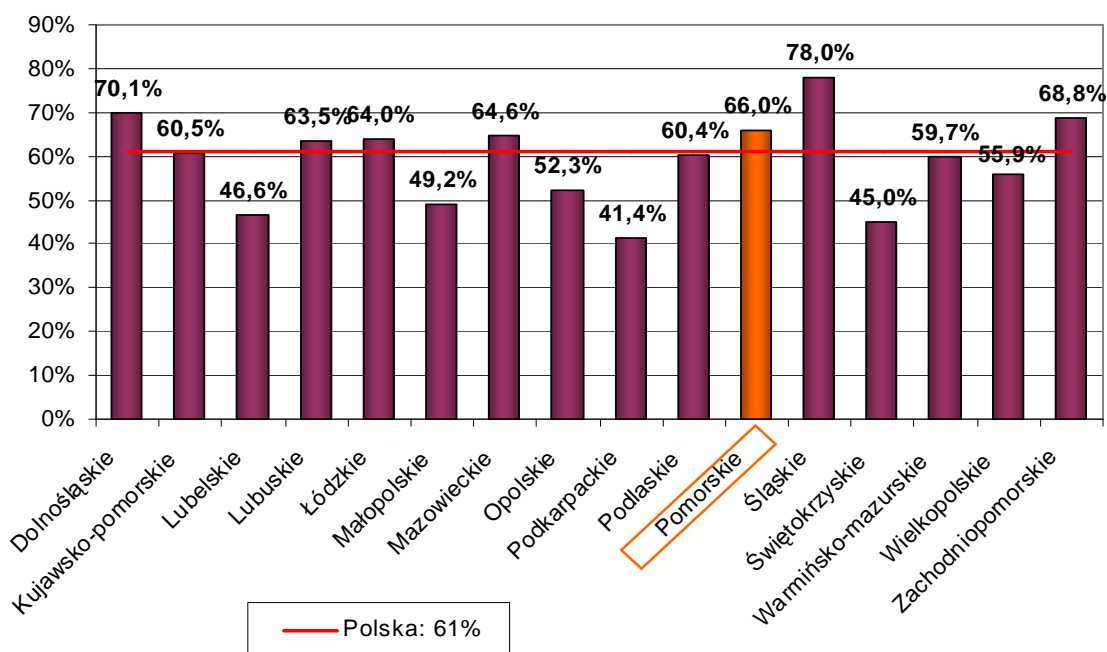
Głównym celem niniejszego opracowania jest poddanie analizie sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie pomorskim w obszarach oddziaływania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) 2007-2013. Celem opracowania jest jednocześnie wskazanie istotnych problemów, które pojawiają się na regionalnym rynku pracy oraz w obszarze edukacji i integracji społecznej. Analiza może być tym samym wykorzystywana przez regionalnych decydentów, tj. władze regionalne i lokalne do celów planowania aktywnej polityki rynku pracy oraz stanowi zachętę do podejmowania pogłębionych analiz na poziomie lokalnym. Zawarte w dokumencie informacje na temat realizacji wskaźników PO KL mogą stanowić punkt odniesienia przy programowaniu wsparcia dla uczestników projektów dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Wg danych GUS na koniec 2010 r. Pomorze zamieszkiwało ponad 2 240 tys. osób, tj. 5,9% ludności Polski i względem roku poprzedniego liczba mieszkańców zwiększyła się o ponad 10,2 tys. osób. W omawianym okresie w regionie utrzymała się liczebna przewaga kobiet, które stanowiły 51,1% ogółu mieszkańców (w Polsce 52,2%). **Warto podkreślić, iż na Pomorzu od kilku lat odnotowuje się wzrostową tendencję ludności.** W III kwartale 2010 r. zaobserwowano przyrost naturalny na poziomie 3,7 na 1000 ludności (w kraju 1,2). Województwo pomorskie charakteryzuje się jednym z najwyższych w kraju wskaźników urodzeń żywych, które w omawianym okresie wyniosło 12,2‰ (najwięcej w Wielkopolsce 12,7‰, średnia dla kraju 11‰) oraz stosunkowo niską liczbą zgonów na 1000 ludności – 8,5 wobec 9,8 na poziomie kraju. Ponadto saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności było dodatnie i na Pomorzu wyniosło 1,3¹.

Pomorze należy do regionów o wysokim poziomie zurbanizowania (4. miejsce w kraju). Wg danych GUS za 2010 r. ludność miejska stanowiła 66% ogółu ludności regionu, z czego ponad połowa zamieszkiwała Trójmiasto. W województwie pomorskim wskaźnik urbanizacji był wyższy od średniej dla kraju o 5 p. p. oraz spadł względem roku poprzedniego o 0,2 p. p.

Rys. 1 Wskaźnik urbanizacji w poszczególnych województwach w 2010 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

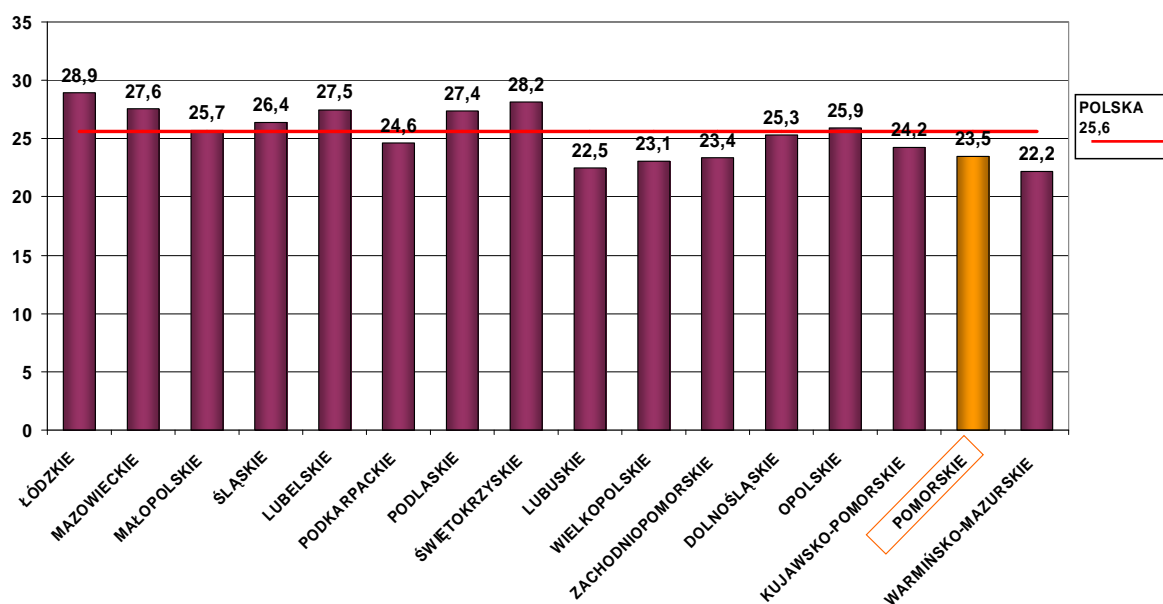
W województwie pomorskim do rejonów o największym wskaźniku zurbanizowania (wykluczając miasta) należą: powiat malborski (67,8%), tczewski (66,1%) oraz lęborski

¹ Wg danych za okres I-III kwartał 2010 r. na podstawie *Informacji o sytuacji społeczno-gospodarczej województw*, kwartalnik Głównego Urzędu Statystycznego nr 4/2010, Warszawa kwiecień 2011r.

(59,9%). Natomiast najniższy wskaźnik urbanizacji odnotowano w powiatach: kartuskim (18,2%), słupskim (21,2%) oraz gdańskim (28,7%).

Wg danych GUS na koniec 2009 r. wskaźnik obciążenia demograficznego mierzony jako liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym na Pomorzu wyniósł 23,5 i był jednym z niższych w skali kraju (za województwem lubuskim, wielkopolskim, zachodniopomorskim i warmińsko-mazurskim). Omawiany wskaźnik był w województwie pomorskim niższy o 2,1 osoby od średniej dla kraju oraz o 5,5 osoby od najwyższej wartości wskaźnika osiągniętej w województwie łódzkim. Najwyższy poziom wskaźnika obciążenia demograficznego odnotowano w miastach: w Sopocie (40), Gdyni (30,2) i Gdańsku (29,1), zaś najniższy w powiecie gdańskim (17,3), kartuskim (18,3) oraz sztumskim (18,4).

Rys. 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego w województwach (liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) wg stanu na koniec 2009 r.

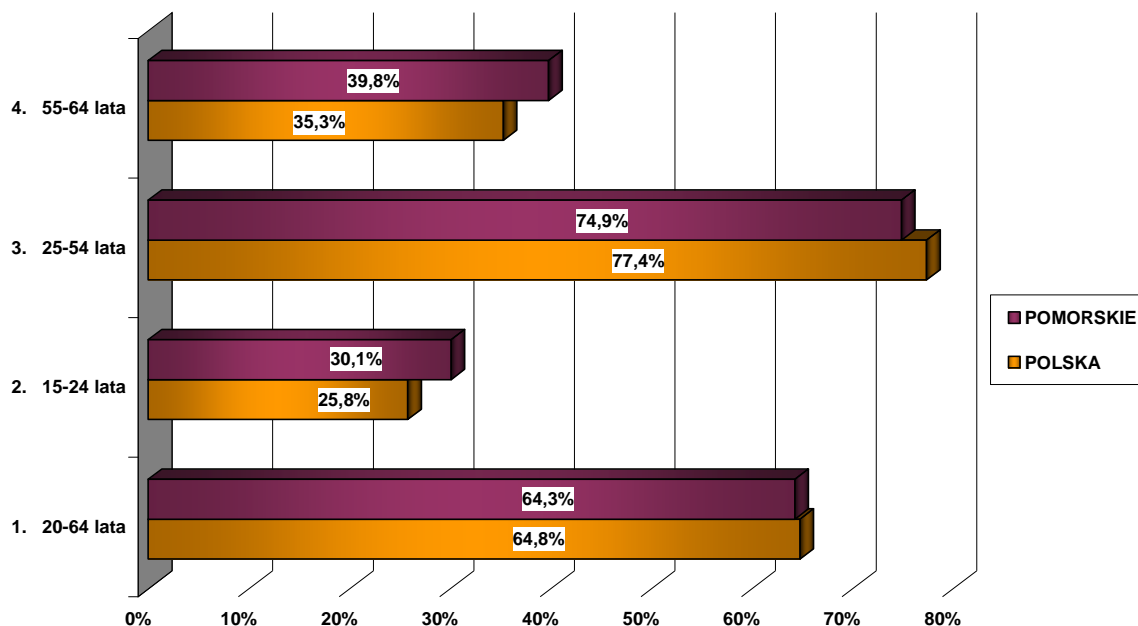

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

RYNEK PRACY

Wg danych GUS na koniec 2010 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15-64 lata w województwie pomorskim wyniósł 59,1% i był nieco niższy od średniej dla kraju o 0,2 p. p. Warto z kolei zaznaczyć, iż względem roku ubiegłego Pomorze (obok woj. lubuskiego) **było jednym z regionów o najwyższym wzroście tego miernika** (o 1 p. p.). Jeśli chodzi o poziom zatrudnienia kobiet i mężczyzn to wg danych na koniec 2010 r. poziom wskaźnika był znacznie wyższy w odniesieniu do mężczyzn niż kobiet o 14,5 p. p. (odpowiednio 66,5% i 52%). Jednocześnie warto wspomnieć, iż **poziom zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata** (wg danych za IV kwartał 2010 r.) w województwie pomorskim wyniósł 64,3%. Pomimo wzrostu względem analogicznego okresu roku ubiegłego o 1,5 p. p. był niższy od średniej dla Polski o 0,5 p. p.

Rys. 3 Wskaźnik zatrudnienia wg poszczególnych grup wieku w Polsce i województwie pomorskim (IV kwartał 2010 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

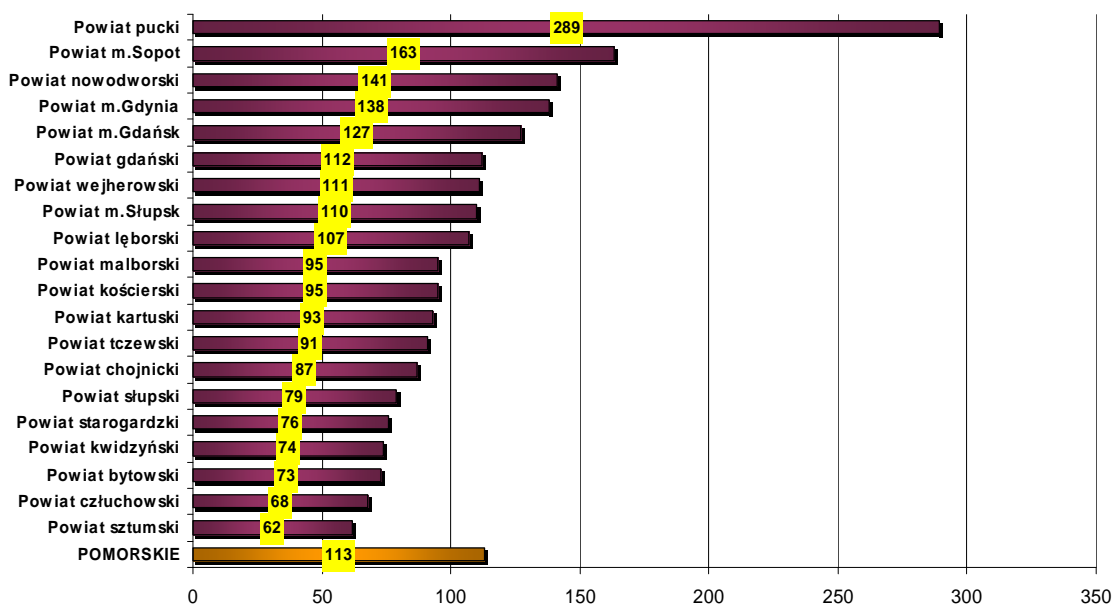
Na powyższym wykresie przedstawiono poziom zatrudnienia w województwie pomorskim w IV kwartale 2010 r. wg poszczególnych grup wieku. Na uwagę zasługuje wysoki wskaźnik zatrudnienia wśród osób młodych (15-24 lata) - 30,1%, który obok woj. wielkopolskiego był najwyższy w kraju. Wysoki poziom zatrudnienia na Pomorzu odnotowano również w przypadku osób starszych (55-64 lata), który był wyższy od średniej dla kraju o 4,8 p. p. i wyniósł 39,8%. Wskaźnik zatrudnienia dla osób w wieku 25-54 lata był jednym z najniższych w Polsce i wyniósł 74,9% (niższy od średniej dla kraju o 2,5 p. p.).

Wg stanu na IV kwartał 2010 r. liczba osób aktywnych zawodowo (BAEL) w województwie pomorskim wyniosła 907 tys. osób i była większa o 1,7% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Współczynnik aktywności zawodowej w regionie odnotowano na poziomie 56,9% (wzrost o 3,4 p. p.) i był on wyższy od średniej dla kraju o 1,1 p. p. W IV kwartale 2010 r. liczba osób pracujących stanowiła na Pomorzu 820 tys. osób i zmniejszyła się o 0,2% względem IV kwartału 2009 r. Jeśli chodzi o strukturę pracujących wg trzech sektorów ekonomicznych to należy podkreślić, iż Pomorze należy do regionów, w których odnotowano najniższy odsetek osób zatrudnionych w sektorze rolniczym – 7,1% (3. miejsce za woj. śląskim – 2,9% i dolnośląskim – 6,3%). W przypadku osób pracujących w sektorze przemysłowym w województwie pomorskim w 2010 r. odnotowano spadek względem 2009 r. o 2,1 p. p. (31,5%). Z kolei relatywnie wysoki wzrost względem roku ubiegłego o 2,6 p. p. odnotowano w przypadku udziału osób pracujących w usługach, który ukształtował się na poziomie 61,4% i był wyższy od średniej dla kraju o 5,6 p. p.

Pomorze charakteryzuje się wysokim poziomem przedsiębiorczości. Według danych za 2010 r. na 10 tys. ludności przypadały 123 nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze (w rejestrze REGON). Województwo pomorskie uplasowało się na 2. miejscu pod tym względem (razem z woj. zachodniopomorskim – 123 podmioty) wśród wszystkich regionów

(za woj. mazowieckim - 127 podmiotów), przy czym liczba nowo zarejestrowanych podmiotów była wyższa od średniej dla kraju o 18 nowych jednostek na 10 tys. mieszkańców. Jeśli chodzi o sytuację w poszczególnych powiatach Pomorza to największą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów na 10 tys. ludności wg danych za 2009 r. (brak danych na powiaty za 2010 r.) odnotowano w przypadku powiatu puckiego (289) oraz nowodworskiego (141). Relatywnie wysoką wartość tego miernika odnotowano również w przypadku miast na prawach powiatu, tj. Sopotu (163), Gdyni (138) oraz Gdańska (127). Z kolei najmniejszy poziom wskaźnika zarejestrowano w powiatach: sztumskim (62), człuchowskim (68) oraz bytowskim (73). Warto wspomnieć o **podmiotach gospodarki narodowej wyrejestrowanych z rejestru REGON**, których liczba na koniec 2010 r. w Pomorskiem osiągnęła wartość 75 na 10 tys. ludności i była wyższa od wartości średniej dla kraju o 13 jednostek.

Rys. 4 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w województwie pomorskim wg powiatów w 2009 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Istotnym miernikiem w obszarze zatrudnienia jest udział pracujących w sektorze B+R. W przypadku województwa pomorskiego odsetek zatrudnionych w tym sektorze na koniec 2009 r. ukształtował się na nieco wyższym poziomie (0,83) w stosunku do średniej w kraju (0,76) oraz wzrósł względem roku poprzedniego o 0,06 p. p.

Pod koniec 2010 r. sytuacja na pomorskim rynku pracy przyniosła niewielki wzrost bezrobocia rejestrowanego względem roku poprzedniego o 0,3 p. p., którego wartość wyniosła 12,2% (12,3% w Polsce). Najwyższą stopę bezrobocia w 2010 r. odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (20%), zaś najniższą w Wielkopolsce (9,2%). W końcu grudnia 2010 r. w pomorskich urzędach pracy zarejestrowanych było blisko 104,7 tys. osób, w tym 55,8 tys. kobiet tj. 53,3%. Względem roku poprzedniego odnotowano wzrost o 4,4 p. p., który w większym stopniu dotyczył populacji kobiet (wzrost o 5,4 p. p.) niż mężczyzn (3,3 p. p.). Poniższa mapa przedstawia poziom bezrobocia rejestrowanego na koniec 2010 r. w podziale na powiaty. Jak łatwo zauważyć, Pomorze charakteryzuje się dość dużym zróżnicowaniem wewnętrznym. Najwięcej osób bezrobotnych odnotowano w zachodnich oraz wschodnich częściach regionu: nowodworskim (27,9%), człuchowskim

(23,8%) i bytowskim (22,7%). Najniższą stopą bezrobocia charakteryzowały się miasta na prawach powiatu: Sopot (3,4%), Gdańsk i Gdynia (5,4%). Jeśli chodzi o udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych to najwyższy odsetek występuje w powiatach: sztumskim (58,1%), gdańskim (56,5%) i malborskim (56,3%), zaś najniższy w Sopocie i Gdańsku (50%).

Rys. 5 Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie pomorskim
(stan na koniec grudnia 2010 r.)

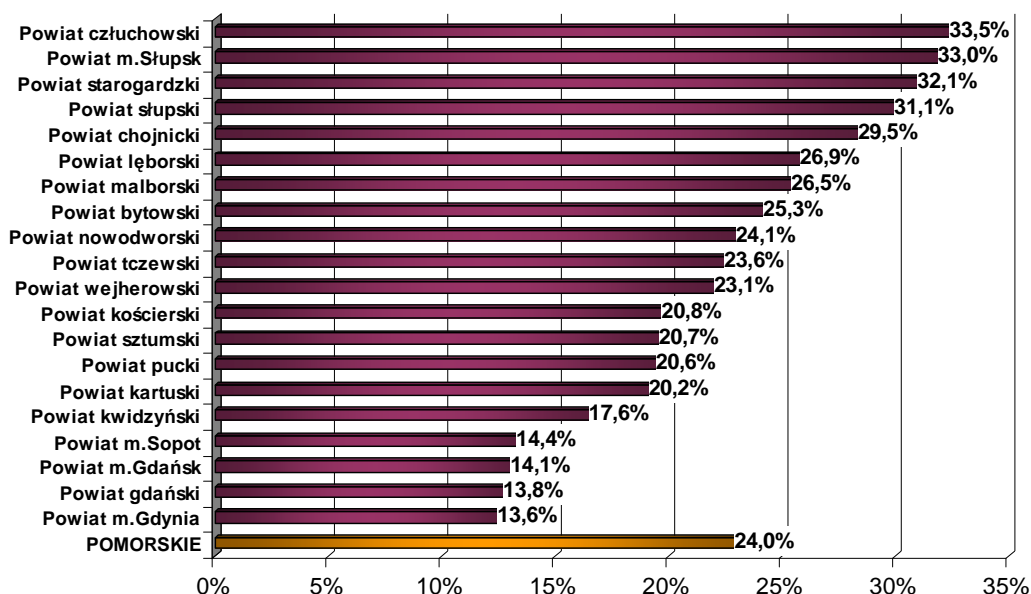
Źródło: opracowanie sygnałne *Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego*, Urząd Statystyczny w Gdańsku, 28.01.2011 r.

Stopa bezrobocia wg BAEL na koniec 2010 r. w województwie pomorskim wyniosła 9,3% i była o 0,3 p. p. niższa od średniej dla Polski. Osiągnięta wartość wskaźnika uplasowała Pomorze na 5. miejscu wśród regionów o najniższym poziomie bezrobocia (wspólnie z woj. łódzkim). Warto podkreślić, iż **poziom bezrobocia wśród kobiet w województwie pomorskim** był najniższy w Polsce (za woj. mazowieckim – 7,2%) i osiągnął wartość 9,4%, natomiast dla mężczyzn 9,2% (w Polsce odpowiednio 10% i 9,3%).

Warto również przyrzeć się strukturze osób bezrobotnych wg wykształcenia. Na koniec 2010 r. wśród ogółu bezrobotnych w województwie pomorskim dominowały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,3%) oraz gimnazjalnym i niższym (29,2%). W obu przypadkach wartości były wyższe od średniej dla kraju, odpowiednio 28,5% i 28,2%. Jeśli chodzi o bezrobotnych z wykształceniem policealnym oraz średnim zawodowym to stanowili oni 20,1% ogółu bezrobotnych w regionie (w Polsce 22%). **Najmniej liczną grupę w regionie wśród osób bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe (8,8%) oraz średnie ogólnokształcące (11,6%).** W Polsce wartości dla ww. grup stanowiły odpowiednio 10,5% oraz 10,9%.

Jeśli chodzi o udział osób bezrobotnych zarejestrowanych dłużej niż rok wśród bezrobotnych ogółem, to wg danych na koniec 2010 r. w województwie pomorskim należał on do najniższych w Polsce i wyniósł 24%. Omawiany wskaźnik pomimo wzrostu względem roku poprzedniego o 5,5 p. p. był niższy od średniej dla kraju o 5,1 p. p. Najwyższy odsetek długotrwale bezrobotnych (wykluczając miasta) odnotowano w powiatach: człuchowskim, starogardzkim oraz słupskim (powyżej 30%) natomiast najmniejszy udział osób bezrobotnych zarejestrowanych dłużej niż rok wśród ogółu bezrobotnych odnotowano w powiatach: gdańskim (13,8%) oraz kwidzińskim (17,6%).

Rys. 6 Bezrobotni zarejestrowani w województwie pomorskim pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok wg powiatów (stan na koniec 2010 r.)

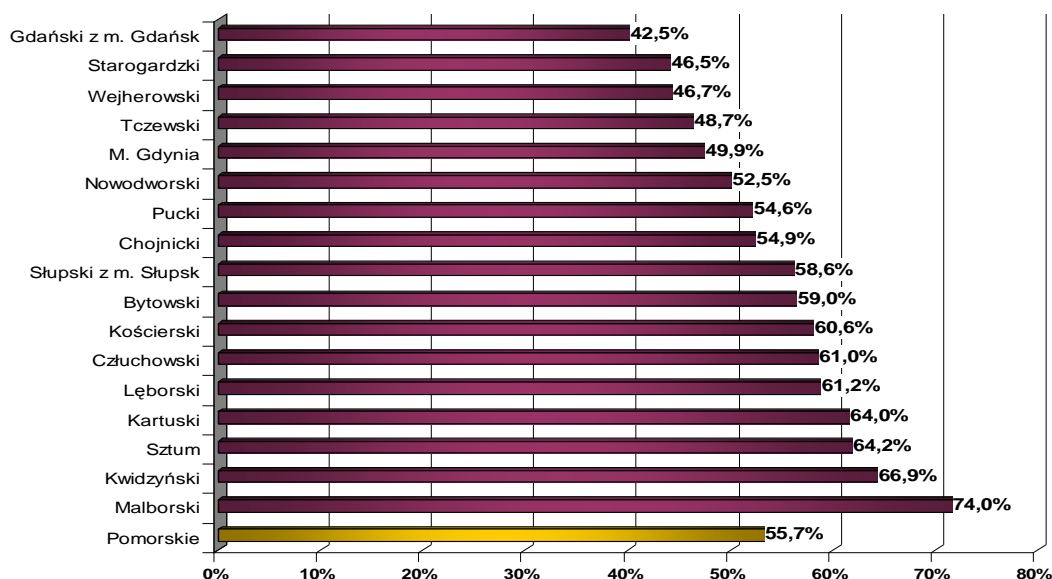
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Analizując poziom bezrobocia w regionie warto przyrzeć się skuteczności zastosowanych form jego zwalczania, czyli wdrażanych przez urzędy pracy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Wg danych na **koniec 2009 r. (brak danych za 2010 r.) w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu w regionie uczestniczyło ponad 36,1 tys. osób bezrobotnych**, z czego najwięcej **w szkoleniach** (ponad 12,5 tys. osób) oraz **stażach** (8,3 tys. bezrobotnych).

Efektywność zatrudnieniowa mierzona jako **wskaźnik ponownego zatrudnienia** stanowiący odsetek osób, które w okresie od 3 miesięcy po zakończeniu udziału w danej formie aktywizacji podjęły zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej w **województwie pomorskim wyniosła 55,7%** (5. miejsce wśród regionów) i była wyższa o 2,5 p. p. od średniej dla kraju. Najwyższą efektywność wśród wszystkich aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w regionie, poza środkami na podjęcie działalności gospodarczej oraz doposażeniem i wyposażeniem stanowiska pracy (100%) odnotowano w przypadku prac interwencyjnych (72%) i przygotowania do zawodu w miejscu pracy (53,6%). Z kolei najniższy poziom wskaźnika efektywności zaobserwowano w przypadku szkoleń 37,2% (w Polsce 34,3%). **Warto podkreślić, iż efektywność wszystkich form aktywizacji na Pomorzu była wyższa od średniej w skali kraju, co świadczy o skutecznej realizacji aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w regionie.**

Poniższy wykres przedstawia poziom efektywności w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2009 r. Jak łatwo zaobserwować wewnątrz regionu występuje dość duże zróżnicowanie wskaźnika efektywności. Wg stanu na koniec 2009 r. **w województwie pomorskim największą efektywność odnotowano w powiatach:** malborskim (74%), kwidzyńskim (66,9%) oraz sztumskim (64,2%), zaś najmniejszą w powiatach: starogardzkim, gdańskim z m. Gdańsk, wejherowskim, tczewskim oraz w Gdyni (poniżej 50%).

Rys. 7 Efektywność zatrudnieniowa w województwie pomorskim wg powiatów w 2009 r.

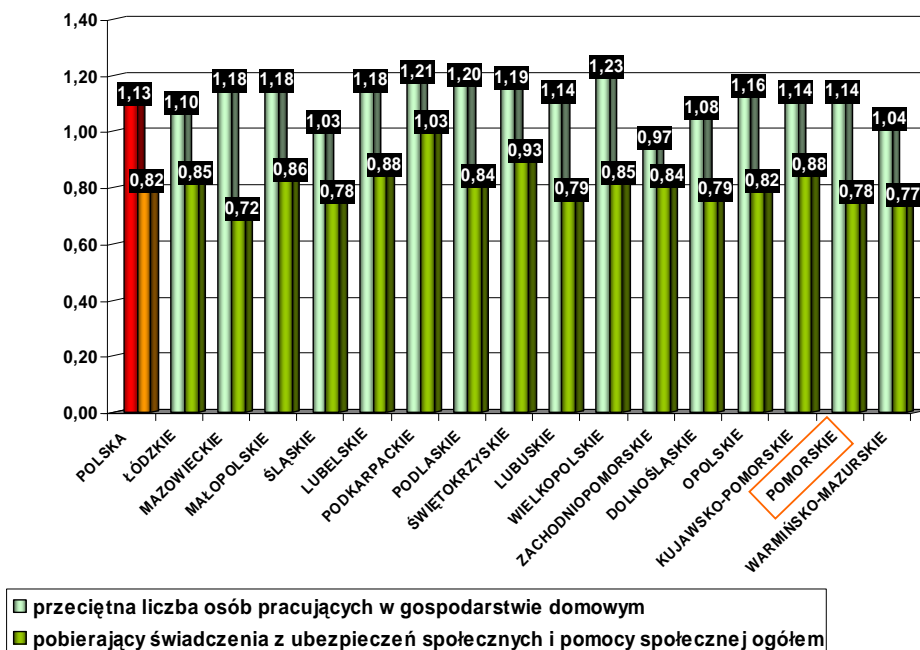

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

SYTUACJA SPOŁECZNA

Analizując sytuację społeczną regionu warto przyjrzeć się sytuacji gospodarstw domowych na Pomorzu. Wg danych na koniec 2009 r. (brak danych za 2010 r.) w województwie pomorskim **przeciętna liczba osób pracujących w gospodarstwie domowym wyniosła 1,14** i była zbliżona do wartości średniej dla kraju – 1,13. Najniższy poziom omawianego wskaźnika odnotowano w województwie zachodniopomorskim (0,97) oraz śląskim (1,03), zaś najwyższy w Wielkopolsce (1,23) i na Podkarpaciu (1,21). Biorąc pod uwagę wskaźnik **przeciętnej liczby osób pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej** należy zauważyć, iż województwo pomorskie charakteryzuje się **jedną z niższych wartości tego miernika**, które na koniec 2009 r. osiągnęło poziom 0,78 przy średniej dla Polski 0,82. Osiągnięta wartość miernika plasuje region na 3. miejscu w kraju (za woj. mazowieckim – 0,72 i warmińsko-mazurskim – 0,77). Najwyższy poziom wskaźnika odnotowano na Podkarpaciu – 1,03.

Rys. 8 Przeciętna liczba osób pracujących w gospodarstwie domowym oraz osób pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej w poszczególnych regionach i w Polsce (na koniec 2009 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Rozpatrując sytuację społeczną mieszkańców Pomorza warto przeanalizować poziom zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Wg danych za 2010 r. wskaźnik zatrudnienia w tej grupie osób w wieku 15-64 lata w województwie pomorskim wyniósł 20,9% (8. miejsce w kraju) i wzrost względem 2009 roku o 2,3 p. p. (większy od średniej dla Polski o 0,4 p. p.).

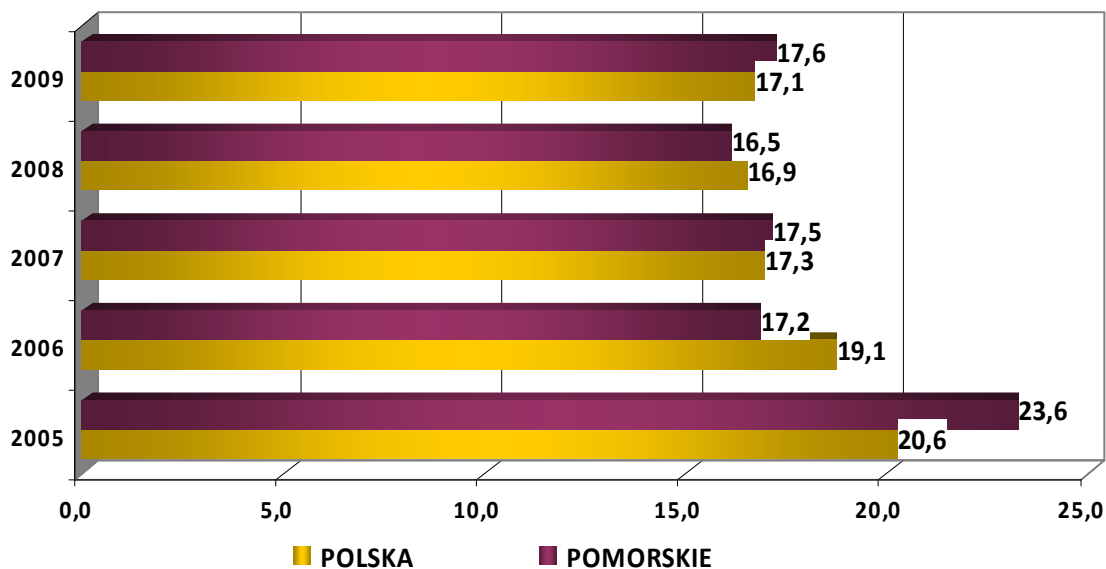
Jeśli chodzi o udział osób niepełnosprawnych wśród osób bezrobotnych, to wg stanu na koniec 2010 r. w województwie pomorskim zarejestrowanych było ponad 6 tys. niepełnosprawnych osób bezrobotnych, co stanowiło 6,4% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. W porównaniu do roku poprzedniego liczba bezrobotnych niepełnosprawnych wzrosła o 496 osób, tj. o 8,9%.

Wg danych za I półrocze 2010 r. liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w postaci zasiłków okresowych w województwie pomorskim wyniosła blisko 16,5 tys. osób. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców daje to średnią 7 osób i plasuje Pomorze wśród regionów o najniższej liczbie korzystających ze świadczeń (średnia dla kraju – 9). Najwyższym poziomem omawianego wskaźnika charakteryzują się województwa: podlaskie, lubuskie i zachodniopomorskie (we wszystkich 15 osób na 1 000 mieszkańców), natomiast najniższą województwa: mazowieckie, małopolskie (5 osób na 1 000 mieszkańców) i wielkopolskie (6 osób na 1 000 mieszkańców).

Poniższy wykres obrazuje poziom wskaźnika zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w latach 2005 – 2009 w województwie pomorskim oraz w Polsce. Na koniec 2009 r. na Pomorzu poziom wskaźnika wzrósł względem roku poprzedniego o 1,1 p. p. osiągając wartość 17,6% (8. miejsce wśród regionów, licząc od najniższego poziomu). Warto zaznaczyć, iż w 2008 r. odsetek osób zagrożonych ubóstwem w regionie był poniżej średniej dla kraju, natomiast w

2009 r. jego wartość wzrosła przewyższając średnią dla kraju o 0,5 p. p. Najwyższy poziom omawianego wskaźnika został odnotowany w województwie lubelskim (27,9%) oraz świętokrzyskim (23,7%), zaś najniższy w województwie opolskim (11%) i mazowieckim (12,5%).

Rys. 9 Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w Polsce i woj. pomorskim w latach 2005-2009 (%)

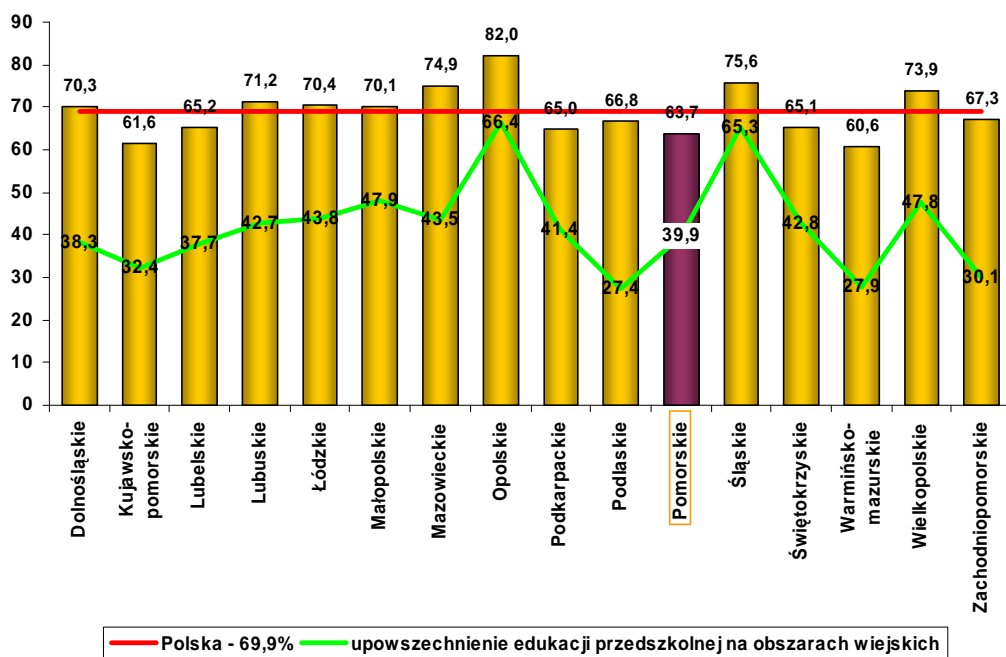
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

EDUKACJA I WYKSZTAŁCENIE

Wg danych na koniec 2010 r. **odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w województwie pomorskim wyniósł 63,7%** i był o 6,2 p. p. niższy od średniej dla kraju. Pomimo, iż wartość wskaźnika wzrosła względem roku poprzedniego o 1,1 p. p. to osiągnięty poziom uplasował region na jednym z ostatnich miejsc w kraju pod względem poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Najniższy poziom upowszechnienia odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (60,6%) oraz kujawsko-pomorskim (61,6%), zaś najwyższą wartość tego wskaźnika zarejestrowano w województwie opolskim (82%).

Analizując upowszechnienie edukacji przedszkolnej warto wspomnieć o tym jak kształtuje się poziom tego wskaźnika na obszarach wiejskich. Na Pomorzu w 2010 r. omawiany wskaźnik (**odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w placówkach na wsi**) był poniżej średniej dla kraju i wyniósł 39,9% (w kraju 43%). Wartość omawianego miernika wzrosła względem roku poprzedniego o 5,2 p. p. Najwyższy poziom upowszechnienia edukacji przedszkolnej na terenach wiejskich odnotowano w województwie opolskim (66,4%), zaś najniższy na Podlasiu (27,4%).

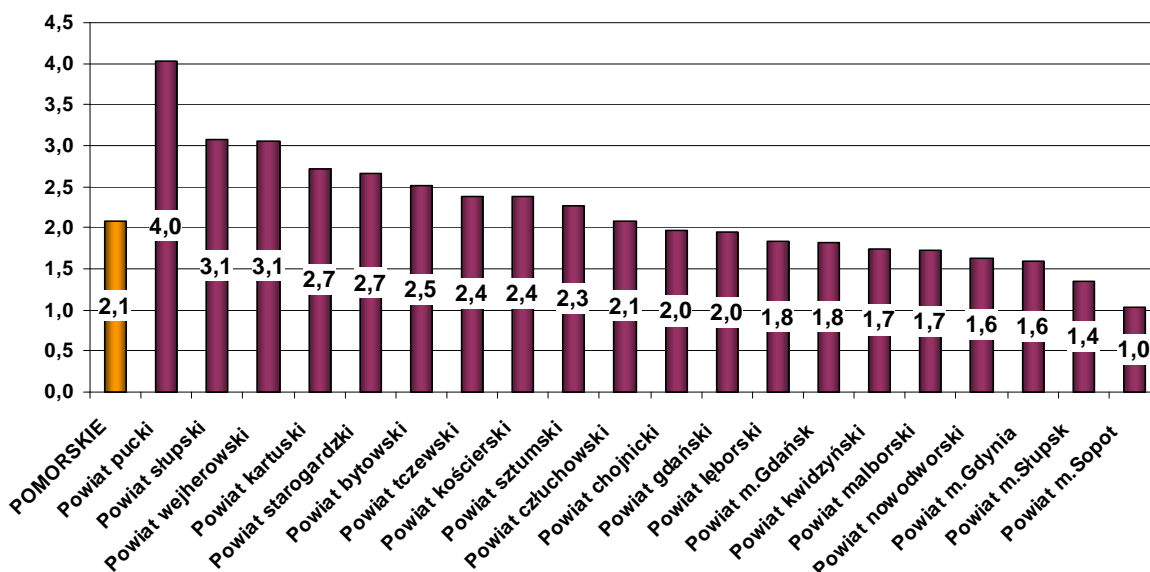
Rys. 10 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej wg województw w 2010 r. (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Jeśli chodzi o **liczbę dzieci przypadających na 1 miejsce w przedszkolu** to wg danych za 2009 r. w województwie pomorskim wartość ta wyniosła 2,1 oraz była wyższa od średniej dla kraju o 0,3 p. p. (najlepiej sytuacja przedstawiała się w województwie opolskim – 1,2, gorzej natomiast w województwach: podkarpackim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim – 2,3). Wśród powiatów województwa pomorskiego najkorzystniej (oprócz miast) sytuacja przedstawiała się w powiatach: nowodworskim (1,6), malborskim i kwidzyńskim (1,7), najgorzej natomiast w powiatach: puckim (4,0), słupskim i wejherowskim (3,1).

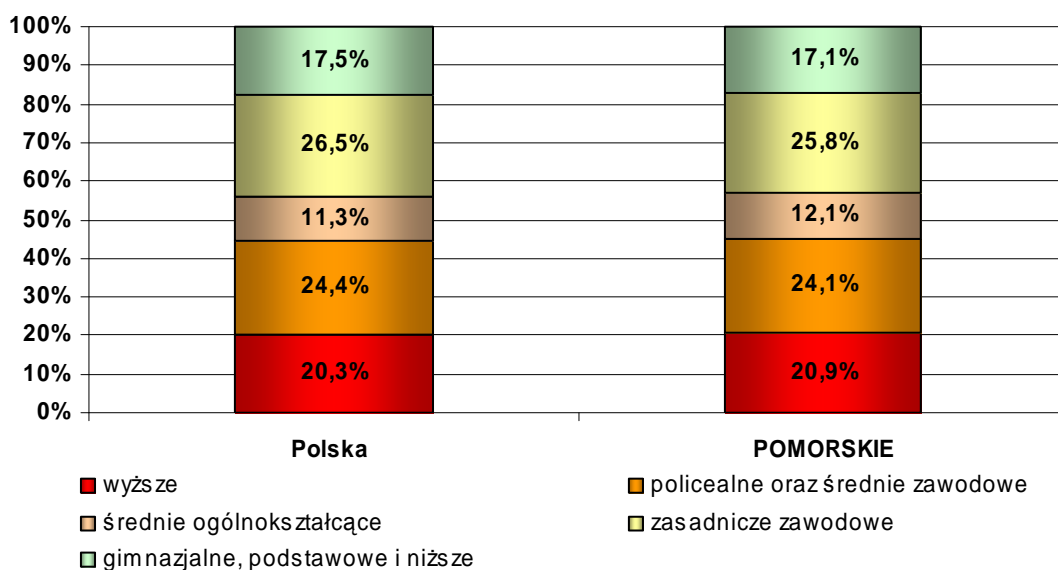
Rys. 11 Liczba dzieci przypadających na 1 miejsce w przedszkolu w województwie pomorskim w 2009 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Warto przyrzeć się **strukturze ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w regionie**. Jak widać na poniższym wykresie w IV kwartale 2010 r. w województwie pomorskim znaczny odsetek stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (25,8%) oraz policealnym i średnim zawodowym (24,1%). Najniższy udział osób w ogóle mieszkańców Pomorza wg wykształcenia odnotowano w przypadku osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (12,1%). Należy zauważyć, iż odsetek osób z wykształceniem wyższym w województwie pomorskim był wyższy od średniej na poziomie kraju i wyniósł 20,9% (najwyższy poziom odnotowano na Mazowszu – 28,3%). Ponadto na Pomorzu odnotowano niższy od średniej dla Polski odsetek osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (o 0,4 p. p.).

Rys. 12 Udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku (IV kwartał 2010 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W 2010 r. **przeciętne wyniki egzaminów gimnazjalnych w części humanistycznej na Pomorzu należały do najniższych w kraju** - 29,17 pkt (3. miejsce od końca, średnia dla kraju 30,34 pkt). Nieco lepiej przedstawiała się sytuacja w przypadku przeciętnych wyników egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej, które wynosiły 23,75 pkt i były o 0,15 pkt niższe od średniej wartości dla kraju.

Kolejnym, istotnym dla obszaru edukacji i wykształcenia, wskaźnikiem jest **poziom kształcenia ustawicznego osób dorosłych** mierzony jako udział osób w wieku 25-64 lata uczących się i doksztalających w ogólnej liczbie ludności w tym wieku. Wg danych w 2010 r. w województwie pomorskim **wskaźnik kształcenia ustawicznego wynosił 6,6% i był jednym z najwyższych w Polsce** (za województwem mazowieckim – 7,7%). Średnia wartość wskaźnika dla kraju wzrosła względem 2009 r. o 0,6% i wyniosła 5,3%. Najniższy wskaźnik kształcenia ustawicznego odnotowano na Podkarpaciu – 3,4%.

SPIS ILUSTRACJI

Rys. 1 Wskaźnik urbanizacji w poszczególnych województwach w 2010 r.	5
Rys. 2 Wskaźnik obciążenia demograficznego w województwach (liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) wg stanu na koniec 2009 r.....	6
Rys. 3 Wskaźnik zatrudnienia wg poszczególnych grup wieku w Polsce i województwie pomorskim (IV kwartał 2010 r.)	7
Rys. 4 Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w województwie pomorskim wg powiatów w 2009 r.	8
Rys. 5 Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie pomorskim (stan na koniec grudnia 2010 r.)	9
Rys. 6 Bezrobotni zarejestrowani w województwie pomorskim pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok wg powiatów (stan na koniec 2010 r.)	10
Rys. 7 Efektywność zatrudnieniowa w województwie pomorskim wg powiatów w 2009 r. .	11
Rys. 8 Przeciętna liczba osób pracujących w gospodarstwie domowym oraz osób pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej w poszczególnych regionach i w Polsce (na koniec 2009 r.).....	12
Rys. 9 Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w Polsce i woj. pomorskim w latach 2005-2009 (%)	13
Rys. 10 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej wg województw w 2010 r. (%).....	14
Rys. 11 Liczba dzieci przypadających na 1 miejsce w przedszkolu w województwie pomorskim w 2009 r.....	14
Rys. 12 Udział ludności w wieku 15-64 lata wg poziomu wykształcenia w ogólnej liczbie ludności w tym wieku (IV kwartał 2010 r.).....	15